

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Előfizetési árak:		Vidékre küldve:	
Helyben:			
Egy évre . . . 10 kor. — fill.	Egy évre . . . 10 kor. — fill.		
Fél évre . . . 5 " — "	Fél évre . . . 8 " — "		
Negyed évre . . . 2 " — "	Negyed évre . . . 4 " — "		
Egy óra . . . 1 " — "	Egy óra . . . 1 " — "		
Egyes szám ára 4 fillér.			

Főszerkesztő: **BENEDEK JÁNOS.**
 Felelős szerkesztő: **IFJ. MÓRICZ PÁL.**
 Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díjak:
 Hat hasábos petit sor 10 fillér. Nagyobb terjedelmű és többször megjelenő hirdetések jutányosan. — Apró hirdetés minden szó 4 fillér.

Köztisztviselők mozgalma.

Régi sérelme a magyar tisztviselő világnak, hogy nagyon silányan van díjazva. Ha összemérjük a polgári tisztviselők fizetését a katonákéval, rájövünk, hogy bár a katonák fizetése nincs akkora, a mekkora igazságos arányban áll azzal a költségekkel, amit valóban-e, vagy pedig az ő álmuk szerint-e a világ tőlük követel: a polgári tisztviselők jövedelme jóval az övék alatt marad.

A VII. rangosztály tisztviselői még ahogy úgy; ámbar a drágább városokban azok is nyilván sokszor megvannak akadva. De ezektől lefelé az irnokig Magyarország igazán silányul fizeti szolgálatait. Még ha valamilyen ki lehetne módolni, hogy IX. rangosztálybeliek gyermekei soha betegek ne legyenek, hogy a feleségüknek soha ne vássék a foguk selyem blousra, hogy ők maguk ne utáljanak minden szeszes italt, hogy a krumplival szívesen és örömezt csalják a gyomrukát: akkor úgy ahogy; de bizony ahogy a dolgok országsherte állanak, nem valami gyönyöveget a magyar tisztviselő élete.

A szegedi állami tisztviselők értekezletén, a mely alig egy pár napja

gyűlt egybe az ottani tisztviselők egyesületének a helyiségében, királyi tábla bírák is szép számmal vettek részt és bizony nagy igazuk van, amikor ahoz a mozgalomhoz állanak, a mely az anyagi helyzetük javítását tűzte ki célul.

Haj királyi táblai bírák!

Pénzügyigazgatók, ügyészek, professorok, törvényszéki bírák! Ha ti tudnátok, hogy él meg az irnok az ő 6—7 száz forintcskájával és hogy él meg a néptanító az ő 3—4 forintcskájával, az az állapot, amelyben ti vagytok, fejedelmi az övékéhez.

Nem érdekek vannak pedig ahoz fűzve, hogy azok, akik a közszolgálatot teljesítik egész emberekként teljes munkakedvvel éljenek hivatásuknak. A kinek abban fő a feje, hogy a hivatalból hogyan kerüljön úgy haza, hogy ne találkozzék a sarki boltossal, mert a múlt hónapok fűszer kontóját találja prezentálni neki, annak a munkakedve aligha feszül meg ideális mértékig. De másrészt az ilyen tisztviselő szórakozott is, kisebb-nagyobb remunerációért görbeségre hajlandó. — Mindhiába az a pénz, amelyet adóba fizetünk az állampénztárba, tulnyomó része a hadügyminiszternek kezébe kerül. Jajgathatnak a köztisztviselők a

hogy a torkukon kifér, ami csinos koronásaink, az ormóttan 5 koronásaink a zöld hasu államjegyek és a menybolt kékjére emlékeztető bankók java-részt szük és tág kaliberű puskák és füstnélküli puskaporról dolgozó ágyuk, hadihajók vásárlására fogynak el.

Ez a fegyveres béke a pénzügyminiszterek örökös mentegetőzésének a feneke és igazán szomorú, hogy Európa még mostanság sem jött rá, hogy valamelyes lefegyverezés a katonai szolgálat idejének megkurtitása, mily nagy lendületet adhatna a közállapotainknak, Ig z. hogy a helyett különféle címeken inkább az adósróftot működtetik és a végből, hogy észre ne vegyünk, mit csinálnak velünk a kereseti adó alapok igazságosabb kihasználását emlegetik az adóreformerek, mindennek azonban csak az lesz a vége, hogy nagyobb lesz az adó, mert az egész reformnak voltaképpen ez is a célja, csak hogy, amíg mi többet kiizzadunk, annak fájdalom, aligha a köztisztviselők fogják hasznát látni. Az ő küldöttségük a minisztertől azzal a kegyes válasszal fog visszajönni, hogy ő nagyméltósága belátja a kivánalmaik jogosságát, az érdekeiket szíven hordja s minden lehetőt elfog követni, hogy fontolóra véve azt, a mit a köztisztvi-

1848.

Az Uránia-színház vidéki körútjában a magyarság rokonszenve kell hogy kísérje. Az ösmeretek és hazafias érzések terjesztése és ápolása az ő célja a legszórakoztatóbb eszközökkel és keretben. Ez a vállalat a debreczeni közönségtől is megérdemli a támogatást. Elhisszük, hogy az Uránia-színház minden egyes színházi estéje érdekes és becses látványosság, mindamelllett minket a vasárnapi előadása érdekel leginkább, a mikor Hentaller Lajosnak dicső, hazafias darabja, az 1848 kerül színre, mely a magyar szabadságharc történetét 3 felvonásban tárgyalja, melyhez a tüzes magyar zenét a boldogemlékü Káldy Gyula és Sipos Antal szerezték. Hentaller Lajos képviselő, a Kossuth-párt kitűnő tagja, évek óta egyik legbuzgóbb kutatója a szabadságharc történetének és így leghivatottabban foglalta ös ze e kor elvillanyzó, majd bubánatra hangoló dicső emlékeit. Mi tehát ezen nagyszerű hazafias darabnak a vasárnapi előadására felhívjuk a polgárság és a tanuló ifjuság figyelmét. Az érdekes mű első budapesti előadásáról pedig csillag alatt közöljük az egyik ezidőben megjelent kritikát és ismertetést.

Érdekes mű, mely arról is nevezetes, hogy a tartalmát nem kell elmondani. Anélkül is mindenünk tudja, mindnyájan át-érezzük. Pointjeit előre varjuk, tudjuk, hol lesz a fordulat, hol emeli valónkat a dicsőség mámorra és hol lepi meg a fekete gyász. Minden figyelmünket arra fordíthatjuk, hogy az íróművész hogyan és miképpen fogta fel a közkinceset tevő emlékeket. Egész valónkkal arra vigyázhatunk, hogy az Uránia technikája méltó-e a nagy eposzhoz; elég komoly és elég kifejező-e?

Hentaller Lajos szabadságharci története számottevő volna még mint könyv is abban a gazdag irodalomban, amit az 1848 létrehozott. Megvan benne a szeretet és áhitat lelkesedése, bennünket is elragad és tüzel. A zeneirészek kiválasztása és a műbe való beemelése szintén a szerző kezére vall. Nem volt olyan zenerész, a mely tapsra nem készítette volna a közönséget. A darab kiállítás külső színekben, pompában talán szegény, de egyszerűsége oly komolyságot, oly méltóságot kölcsönöz neki, mintha példának okáért Kossuth iratait látnók egyszerű fekete bőrkötésben.

Érdekessé teszi Hentaller munkáját az a körülmény, hogy ez az első alkalom az

1848-as emlékek képanyagának összeállítására. A föladat volt: ezer meg ezer festményből, fényképből és reliquiából kiválasztani a legkifejezőbbet és ezekből mozaik-szerűen úgy kirakni a mi szabadságharcunk történetét, hogy, ha a szerző egy szót sem szólna, még akkor is ez előttünk lepergő képek maguk beszélnek a gyönyörű hőskölteményt. Természetesen száz év múlva még halalmasabb lesz a képanyag a mainál és száz év múlva káprázatosabban állíthatja majd az urániai szerző a maga közönsége elé az 1848-at. Mindazonáltal a mai összeállítás sincs mit szégyenkeznie a magyar festőművészetnek. Még a régi illusztrációk reprodukciói is hatnak, ha egyébbel nem: azzal, hogy eddig ismeretlenek voltak előttünk. Az Uránia technikáját dicséri, hogy a félszázaddal előbb megjelent fametszetek rajzait annyi tökéletességgel és oly élvezhető alakban vetítette a maga fehér leplére.

Érdekes részletekben épen nem volt hiány.

Igy mindjárt az első felvonás kezdetén elmondja, hogy Kossuth Lajos 1847-iki képviselőválasztása alkalmából a választás színhelyén óriási feltűnést keltett egy császári tiszt, ki századosi ruhában jelent meg, hogy

selők küldöttsége előadandott az államháztartás egyensúlyának megzavarása nélkül teljesüljön. Öngyméltósága valamivel rövidebben és valamivel velősebben azt is válaszolhatná ugyan: Nesze semmi, fogd meg jól, azonban a miniszterek nem ebben a stílusban szoktak a küldöttségekkel beszélni.

A tisztviselők küldöttsége szanaszéjjel fog haza menni, minden bizonynyal jó reménységgel és eshetőleg kofferjében egy-egy vendéglői poloskával, a dolog azonban alighanem még nagyon sokáig úgy marad, a miként ma van.

Mert a köztisztviselők helyzetének jobbra kell ugyan fordulni. — Ő nagyméltósága is azt mondja — ámde a közös hadügyminiszternek meg pénzli ferálni muszáj. Már pedig a muszáj a legnagyobb ur.

A szatócsüzetek, mint koresmák.

(Cs. Gy.) Az iszákosság romboló hatása és veszterhes következményei immár feljajdulásra indították azon hazai köröket is, melyek sokaig tétlen közönyvel szemlelték e bajnak terjedését és elharapódzását. A belügyminiszteriumban nagy esomóban vannak együtt a kérvények, melyeket a törvényhatóságok az iszákosság lehető elhárítása tárgyában a kormányhoz intéztek. Nemi társadalmi mozgalom is megindult, azonban mindez elégtelen rendszabály és kezdeményezés azon veszedelemhez képest, mely a társadalmat az alkoholizmus terjedésével fenyegeti, még nagy a teendő e téren: a helyes koresmai rendszert, a kötelező egészségügyi előadások az iskolákban és kezeztékben, az ifjúsági mértékletességi egyletek terjesztése, az iszákosság gondnokság alá helyezése és egy erőteljes társadalmi propaganda az iszákosság ellen mind oly eszközök, melyek nélkül nem gondolhatunk a

választói jogát gyakorolja. Vart, éten szomjan reggeltől estig, s mikor rákerült a sor, leszavazott Kossuthra. Ez a császári tiszt Kosztolányi Mór volt, a későbbi vitéz honvéd ezredes, es hadosztályparancsnok.

Aki pedig ezt a részletet és az egész első felvonást ma este felolvasta, az is Kosztolányi volt: Kosztolányi Jenő, a vitéz honvédezredes unokaöccse, aki rendes felolvasója az Urániának.

Egy másik helyen Lamberg megöletésével foglalkozik a szerző, mondván: Kolozsy György és Dienes Lajos véres kardjaikat villogtatták s emiatt őket vádolták Lamberg megöletésével. — Dienes Lajos, Dienes Márton képviselő atyja, emiatt évekig bujdosott.

A mű rövid váza egyébként ez:

Az I. felvonás Deák, Széchenyi és Kossuth képével kezdődik. Következik ezután Kossuth Lajosnak 1847-diki követéi való megválasztása. Majd a becsi események vonulnak el szemünk előtt, közülök szépen van megírva és ábrázolva, a Kossuth beszéde a Mehlmarkton. Következnek ezután a márcziusi szép napok. Ez a leírás mintául fog szolgálni az iskoláknak márcziusi ünnepeknél. A törvényhozás munkája után, a mit egy-két kép tár fel előttünk, következik szabadságharc kitörése; Kossuth fegyverre

folyton sulyosbuló bajnak sikeres leküzdésére.

Első sorban említettem a koresmai rendszert, ideértve az italméressel foglalkozó összes üzletek megfelelő szabályozását, azok létszámának a valódi szükséglet szerinti megállapítását, a koresmárosok felelősségének szigorítását s a koresmák állandó egészségügyi és rendőri ellenőrzését. Hogy a koresmaügy helyes rendezése által az iszákosság korlátozása körül mily nevezetes eredmény érhető el: ezt a skandináv államokban kiterjedt ugynevezett „gothenburgi rendszer“ igazolja; e rendszer alapeszméje abban áll, hogy az összes italméresi üzletek valamely város területén kibéreltetnek egy, a polgárokból alakult „közhasznú italméresi társaság“ által, mely az öt százaléknál nagyobb nyereséget a község pénztárába szállítja be, fizetett kiméréket tart s a koresmákban a rendre, a zárórák megtartása, az italok jóságára, az iszákosság lehető korlátozására állandóan felügyel — e rendszer az alkoholizmus elhárítására igen czélserűnek bizonyult és azon vidékeken, melyeken azelőtt a szesz által előidézett rombolás dúlt, a mérsékletesebb életmód terjedését eredményezte.

Jól tudom, hogy e rendszer nem mindenütt vihető keresztül, de mindenütt kívánni lehet és kell is a koresmák helyes szabályozását nyilvános és szigorú ellenőrzését. Az alkoholizmus elleni védekezés szempontjából különösen fontos az ugynevezett „kisárudák“, szatócsüzetek italmérések lehető megszorítása; hazánkban is az 1899. évi XXV. t. cz. megalkotói ismerték e kívánalmat. E törvény szerint a kereskedőnek, szatócsoknak engedély mellett közönséges pálinkát csak kis mértékben árusíthatnak zárt edényekben és üzleten kívül való fogyasztására, legalább a féllitert meghaladó mennyiségben, míg közönséges pálinkát nem poharazhatnak és utczára ki nem mérhetnek, csak hol még korlátlan kimérés (koresma vagy pálinkamérés nincs) engedhető meg a közönséges pálinkának ily poharazása és utczára való kimérése kereskedőknek és szatócsoknak is.

Ezek ki nem elégitő intézkedések annál fogva is, mert a bornak és finomabb pálinka féléknek (likőr, cognac stb.) poharazását és

szólítja a népet. A verbungos mellett a nemzetőrök és a honvédek verbuválása folyik előttünk. A felvonás V. Ferdinand lemondásával ér véget.

A II. felvonást a csaták és ütközetek hosszú sora és a magyar seregek valamint az ellenségnek tipikus alakjait és jellemző jeleneit tarja elénk, bő epizódokkal tarkázva. Schlick tábora elsőnek vonul fel előttünk, majd a kassai ütközet és a moóri csata után elkövetkezik Batthyányi Lajos gróf agyon lövetése. Görgey jelenik meg ekkor és Arad ostroma, a zebeni csata, Vízakna, Isaszegh gyors egymásutánban mondják el a dicső napok történetét. Kossuth kormányzóvá választásával ér véget a II. felvonás.

A III. felvonás az oroszok bejövételéről és a világosi, aradi szomorú napokról szól, hogy Kossuth bucsujával végezze a színes, lelkes történeti tanulmányt.

A közönség megtöltötte a színházat. S mint a XIX. században, Pekár Gyula nagy sikerű darabjában tapsolt a szabadságharci részeknek, itt is kivált a beillesztett zene-számokat tapsolta meg.

Az előadáson jelen voltak: özv. Damjanichné és Kossuth Ferencz.

utczára való kimérését a törvény megengedi. Mindazonáltal a törvény intenczióitól távol állott annak megengedése, hogy a szatócsüzetek és kisárudák valótlóságos koresmákká alakuljanak, ez nem eléggé kárhóztatandó visszaélés volna; a koresmák nyilvános ellenőrzés alatt álló helyiségek, melyekkel szemben a szükséges rendszeti, egészségügyi felügyelet könnyen gyakorolható. Ezért a korlátlan kiméréseknek (koresmáknak) a törvény értelmében templomoktól, iskoláktól, kórházaktól s közhivataloktól lehetőleg távol és oly helyiségekben szabad elhelyeztetni, amelyeknek fekvése, berendezése, építmódja a közegészség követelményeinek megfelel és a rendőri felügyeletet meg nem nehezíti, sőt egyes utczákról vagy terekről a korlátlan kiméresi üzletek teljesen ki is zárhatók.

Amíg tehát a törvény a koresmákra nézve oly minősítéseket állít fel, melyek azokat a korlátolt kiméresi joggal bíró egyéb üzletektől élesen megkülönböztetik: addig a kereskedelmi miniszter ur egyik legutóbb kiadott rendeletében a szatócsüzetek italmérésének protektora gyanánt lép fel, sőt azoknak valóóságos koresmákká való átalakulását lehetővé teszi. Az említett 1899. XXV. t. cz. nem tetszett a szatócsoknak, annál kevésbbé, mert sok helyen a szövetkezetek szereztek italméresi engedélyeket, a szövetkezet tagjai ezeknél szereztek be szükségleteiket, a szatócsüzetek szeszfogyasztói elmaradoztak és a szatócsok pedig hangosan panaszkodtak az idők mostohasága felett. Es feljajdulásuknak sikere is lett. Olvassuk ugyanis a lapokban azon kétségkívül felhivatalos forrásból eredő közleményt, mely szerint „a kereskedelmi miniszter a budapesti kereskedelmi és iparkamara azon kérdése folytán, vajjon a szatócsoknak, kik italméresi engedéllyel is bírnak, szabad-e az italméresi helyiségben hideg ételeket, mint pl. sajt, szalonna, hentesárukat stb. a vendégek által való fogyasztásra kiszolgáltatni? értesítette a kamarát, hogy azok a szatócsok, kik italméresi engedéllyel bírnak, a szatócsiparigazolványuk alapján, az üzleti helyiséggel a j t t o á l t a l o s s z e k ö t t t k ü l ö n k o r e s m a h e l y i s é g b e n i s k i s z o l g á l t a t h a t j á k.“

E rendelet tehát a szatócsüzeteket koresmákká lépteti elő és pedig zug-koresmákká, melyek az alkoholizmus legalkalmasabb tenyésztői lesznek. Mellőzi mindazokat a követelményeket, melyeket a helyes koresmai rendszerre nézve a legtöbb kulturállam elfogadott. Az iszákosság a nyilvánosság kizárásával, az uzsora és káros hitüzetek és az alkoholizmussal együtt járó egyéb üzemek ezen elkülönített koresmahelyiségben alkalmas menedékhelyre találólandanak. A gyermekek alkoholizmusának is e kisárudák a legveszélyesebb tanyái. A gyermekkel, kit szülei gyertyáért vagy gyufaért a boltba küldenek és kinek egypár krajczár pénze van, itt kóstitatják meg először a pálinkát, később megkedvelni a bódító italt es alkoholistává lesz. A Budapesten 1899. évben tartott nemzetközi gyermekvédő kongresszus az alkoholizmus elhárítása érdekében azért kimondotta, hogy „a szesz italokkal kereskedő kisárudák és szatócsüzetek korlátozandók és gondoskodni kell, hogy a szesz csak kevésbé ártalmas minőségben kerüljön fogyasztás alá. A jelen év április havában Bécsben tartott nemzetközi alkohol-ellenes kongresszus határozatokat nem hozott, de mindannyian, kik ott különösen a gyermekek alkoholizmusa kérdésében felszólaltunk, hasonló álláspontot foglaltunk el s mindenfelé szerzett tapasztalatok meggyőznek ezen álláspont helyességéről. A részegség elleni rendszabályok is csak nyil-

vános ellenőrzés alatt álló korasmákban és felelősségre vonható korcsmárosok mellett vihetők keresztül: míg a szatócsüzletek melletti helyiségekben a vendégek lerészegítésére, pénzüktől való kifosztására igen könnyű és kedélyes alkalom nyílik s a hatósági ellenőrzés, valamint a zárórak megtartása is könnyen kijátszható, mert e helyiségek legtöbbször a szatócsok magán lakásaival vannak összekötve, hol a részeket ideiglenesen elhelyezhetik vagy melyen át a részeket bármikor kiereszthetik.

Az említett bécsi nemzetközi kongresszusra a kormányok meghívták, ott képviselve is voltak, megfoghatlan, hogy keletkezhetett most néhány hétre a kongresszus után ily kormányrendelet? A szatócsüzleteknek korcsmákká való alakítása nem volt sohasem a törvényhozás álláspontja, ellene szólnak annak a közrend, közegészség öszszes tekintetei, ezért kívánatos, hogy e helytelen intézkedés mielőbb hatályon kívül helyeztessék.

Reform szikrák.

(Los vom Rom. A házassalándók érettségje. — Vérzorsora.)

Most azt kérdelem: ki hát első sorban a hibás, hogy úgy eltörpülünk; vérben és lélekben úgy elszegényedünk?! . . . A kormány és senki más. A mindenért felelős miniszterium, mely rendelkezik az ország vérével, pénzével és nem késik még 800 millió koronán jóval túl is évenként költeni. Turulu-tralala, be szük az Adria és dupla széles az armadia! . . . Dupla feje van a sasnak, mily kegyesek, hogy egyet nekünk is adnak! Rakovszky hiába is mondja váltig: „Wir haben Keinen König“ Hic ni ger est, hunc tu Romane caveto! . . . Csak papája van. Igen, ő az igazi Cato! . . . Roma, amor, mora! Mindegyiknek meg van hét orma. Melyiken állapodjunk meg, az a kérdések kérdése. Farkas enlő, farkas fog szerepel Róma történetében; „lupus in fabulo“ marad a jövőben. Los vom Rom! talán még korai volna?! Per amorem Dei! a sok Péterfillér kinek jutna? . . . Non est periculum in mora!

Tekintsünk szét a hazában; seperjünk a magunk portája előtt, míg a nyele egészen el nem törött. Ne hajlongva dolgozzunk, de egyenes fővel gondolkozzunk. Ha egyben-másban untauglich vagyunk, azért még nincsen elkésve ügyünk: csak jól tisztán seperjünk.

Az egyház és állam örökös surlódása mindegyre koptatja az ország erejét; főképen nálunk hol, annyiféle módon imádják az egy Istent és a hit örve alatt az egyházak a saját testüket gyarapítják: mint a jó leveles a kövér lencsék oly sűrűn érintkeznek. A Klérus, mint egyetemes nagybirtokos támogatva az udvartól, régi állama az államnak és sok tauglich tagja van.

Mily nagy port vert például a polgári házasság, holott más államokban ezen régen tullestek. De hát ez a közreformáció első lépése. A házasság, a mely a szívek vonzódásán és nem a valláson alapul még felig az egyház kötelékébe tartozik. Most hogy ketten támogatják, kettős a könyvitele, külső fényből sokat veszített, a miért a profanizmus a tabernakulumról lelökte. De vajon változott e a szívek viszonya? Éppen nem, mert a természet a maga rendjét követi. A törvényszéknél a váló felek számára fenn tartott váróterem csak olyan látogatott, ott türelmetlenkednek a szívbajosok, akár Dézsinél a fogfájósok! Csak hogy szívet tépni gyökerestől nem könnyű dolog! . . .

A ki a házas életre untauglich és ninesen erre orvosi bizonyítványa, az ne szaporítsa a bíró munkáját és fussa áldásos munkában, mint sok jelesünk földi pályáját. És ha Clerus oly annyira szíven viseli a házasság szentségét, nagy vagyonából miért nem támogatja a szegény, de egészséges párokat?

Miért nincsen Szentegylete, mint a zsidóknak? Ha a szüle oly kegyetlen, hogy oly szívfrigyre kényszeríti gyermekét, mely egész életére gyűlölettel tölténé el keblét és inkább a halálban keres menedéket: miért nines fórum ily szerencsétlenségek meggátolására? A büntető kodexnek nem is lesznek praeventívái? Gyilkolni kell, hogy paragrafust találjunk?

Ha minden tettünk szívből és nem tárczából indulna, nagyot változna a világ! A házasságnál, mint azt elnevezése is mutatja, a házat sok szobával és nem a szívet szegényes kamráival tekintik. Érdekházasság, mely főképp az uralkodó és vagyonos családoknál otthonos, mikor még a bölesőben a csecsemők is eljegyeztetnek; az emberi faj irtója, a szerelem kegyetlen hóhéra.

Hogy lehet a szerelmet pénzzel biztosítani!? Mily gyermeket várhat a várandós, ha husát tallérokkal mérlegeli?! Moringolás: a szeretet oly tarája hol több az üres edény mint a vett anyag súlya, felpénzelni a vér készletet, véradót követni, mikor a leány tauglich és a beteg gavallér éppen csak fizetni tud: az hitvány egy cselekedet. Hát nem kellene szigorúan büntetni e vérzorsorást?

Judás csókkal pecsételni a szentséget és pénzen vásárolni, mit Isten csak a rokon szíveknek öröktől rendelt?! Hitvány szerződés az olyan, hol a gyermekek az anyai szeretet kamataiból szárazon nevelődnek. Az ilyen gyermekeken nincsen áldás és többször szerencsétlenek, ha egyszer anyai szeretet nélkül felcseperednek.

Csodálkozol, hogy a csalatott kényszer anya gyermek gyilkossá lesz és maga is mint rózsaszál elvész? Untauglich! Mehet! mondja a Teremtő és a világ sorából fut a tévedt nő!

Gondy Károly.

Délutáni levél helyett.

(Egy református paphoz méltó levél.)

A szilágy-somlyói református testvérek most töltötték be a szilágy-somlyói papi állást. Ezen alkalomból Barabás Samu magyar láposi ref. lelkész, aki 18 jelölt közül egyik legkomolyabb jelölt volt, de Incze Lajos lelkészársával szemben elbukott, a kolozsvári „Ellenzék“-ben nyílt levelet intézett a szilágy-somlyói ev. ref. anyaszentegyház összes hiveihez. Ezen emelkedett hangú papi emberhez illő szeretetteljes levelet lenyomtatjuk, hogy a mai széthuzó, vizzálykodó, egymássaléskálódó, önző világban követendő példányképül szolgáljon a derék, becsületes szívű református pap levele és nemes eljárása. Így hangzik a magyar láposi tiszteletes egyszerű szép és nemes „nyílt levele“:

A győzelem reményével adtam be én is annak idejében pályázatomat a szilágy-somlyói diszes papi állás elnyerésére. 18-an indultunk ki mindnyájan egy akarattal a ki-kötőből. Az ütközet napján ketten maradtunk a küzdőterén, Incze Lajos és én.

Isten akaratából Incze Lajosé lett a győzelem pálmája.

Önök sem engem nem ismernek, sem Incze Lajost.

Mint minden választásnál, úgy most is a kapacitáció győzött.

Mi Incze Lajossal ismerjük egymást. Éppen ezért engedjék meg nekem, mint legilletékesebb egyénnek, hogy bemutassam e lap hasábjain az Önök új papját.

A midőn ezt teszem, lelkemben felujulnak a rég eltűnt gyermekkor édes álmai, a midőn Deesen, a rózsá hegy alji szegényes kis házikónk előtt az én Lajos barátommal játszadoztunk a porban, építettük a homokvárat, avagy a kis gyümölcsös kertben szedtük a meggyet és szegény jó apam bosszuságára tördeltük az ágakat.

Együtt tanultuk meg az írás-olvasás mesterségét, együtt végeztük a két alsó gymnasiumot. Ő a harmadik gymnasiumot át szökte s így utunk elvált.

A kolozsvári collegiumban ismét találkoztunk. Ő VI-ik, én V-ik gymnazista voltam.

Érettségi után a budapesti theológiára ment. Én az enyedire. Azt hittem, hogy örökre elszakadtunk, s a baráti kötelék, a mely kettőnkét már kis gyerekkorunkban oly szorosán összefűzött, örökre megszakadt.

De nem! Kolozsvárt ismét összetalálkoztunk, hová Ő mint püspöki titkár, én mint segédpap kerültem a theol. fakultás bevégezése után.

Két évi együttlét után ismét bucsuzunk kellett. Ő Erzsébetvárosba én Szinyébe, később Magyar-Láposra küldtünk az Úrtól prédikálni a megfeszített és feltámadott Jézus Krisztust. Őt év múlva a sors megint összehozott az én Lajos barátommal, a midőn kaczkói közlelkésszé neveztetett ki. A viszontlátás örömétől könnyben usztak szemek. Egy traktusban műveltük az Ur szőlőjét. Pár évvel ezelőtt Nagy Borosnyóra hívták meg. Egy régi iskola társunkkal László Józseffel át mentünk Kaczkóra, bucsut venni a mi régi jó Lajos barátunktól.

A óta nem láttam. Nevünk azonban ismét összetalálkozott a Szilágy-Somlyói pap választás alkalmával, s az Övé fényes diallal került ki az Urnából.

Önök most igen tisztelt somlyói atyámfiai azt hiszik, hogy én nemesek Önökre, hanem Inczére is haragszom. Tévednek. Nem érdemelném meg a pap nevet, ha én nem ismerném fel életünk minden fázisában Isten akaratát, az Ő böles elhatározását, Nem az önök, hanem isten akaratából buktam el.

Bár nevensenek ki s alkalmazzák reám is a „s a v a n y u a s z ö l l ő“ ókori bölesmondást, de én állításomat még se vonom vissza. A somlyóiaknak én is gratulálok a választásért.

Incze Lajos egy jóra való, lelkes, buzgó ember, a kinek helyes ítélő képessége csakhamar felismeri a kibontakozás útját és a szilágy-somlyói anyaszentegyházat a várakozásnak teljesen megfelelőleg — kiépíti, a romokon új életet fakaszt és friss vért csepegtet a lankadt tagokba.

A gyomot irtani fogja s a farizeusokról, még ha dupla álarcot is hordanak, lerántja a leplet.

Hazát, egyházat rajongó idealizmussal szeret, s igaz őszinte barátaikért minden áldozatra kész. A közérdek szolgálatára fel van fegyverkezve az igazság mellvasával és a hitnek paizsával s ha hallja a riadót: megy — rohan.

Egyéni, önző célokért sohse küzd. Szegény, földhöz ragadt lesz velem együtt egész életében, de utjában, működési körében gazdag virány, üdítő források fakadnak,

a haza és anyaszentegyház oltárai régi fényökben pompáznak.

Jaj annak, ki az ő közelében e két szent fogalom: haza és egyház ellen vétne mer.

Ez az én barátom, ez az önök papja. Legyenek hűséges, odaadó segítő társai mindnyájan. Sorakozzanak mindig az általa kibontott zászló alá! Nyissák meg szíveiket és erszéneiket, a midőn áldozatra hívja az ur oltára mellé.

Ez az egyik kérésem, a másik az, hogy ha netalán az én igénytelen személyem a különben harmónikus egyházi életben a legkisebb disharmoniát is előidézte volna: térjenek egészen napirendre! Azok a kik dr. N. dudvary Jenő ur élén mellettem mindvégig kitartottak, fogadják hálás köszönetemet. A többi urak pedig örvendezzenek, mert nem méltatlan embert ajándékoztak meg bizalmukkal!

A kegyelemnek, örök jószágunk Istene áldja meg a somlyói egyház minden egyes tagját — egyházunk iránti tántorítatlan szeretettel és buzgósággal!

Magyar-Lápos, 1901 június 14.

Barabás Samu,
ev. ref. lelkész.

NAPI HIREK.

A debreczeni szabadságoszor.

A 12 tagu bizottság elnökségétől vettük a következő meghívót: Meghívás a honvédelemek és szabadságelemek létesítése tárgyában alakított bizottságnak 1901. évi június hó 22. napján, azaz szombaton d. u. 5 órákor a „Csokonai szobában“ Széchényi u. 39. sz. tartandó ülésére. Komlóssy Arthur bizottsági elnök. Tárgy: A szabadságoszorinak Tóth András szobrasz ur által átdolgozott mintája megsejmlélése.

Az Eke debreczeni kiállítás.

A kalotaszegi varrottások kiállítása állandóan szép számú közönséget vonz a Simonffy-utca 1 sz. bérház 4. boltjába. A remek kézi munkákat is szívesen vásárolják. A vásár csak holnap, esetleg még szombaton tart. Ugyanott művészi kivitelű erdélyi tájképek is kaphatók. Darabja csekély 1 korona. Az Erdélyi Kárpát Egyesületbe tagsági aláírásokat elfogad a kiállítás felügyelője. Tagsági díj egy évre 6 korona. De ennek ellenében harminczkét különféle kedvezményt nyújt az egyesület, amit főként az erdélyi fürdőket látogató közönség használhat fel előnyösen.

Az „Uránia“ előadásai.

Az „Uránia“ tudományos színház ma csütörtökön este tartja első előadását a színházban. Ez alkalommal Pekár Gyula „XIX.“ század cz. történelmi tanulmányát mutatják be. A XX. század előjátékából és 3 felvonásból áll. Az Uránia előadásai iránt nagy az érdeklődés, különösen Hentaller „1848“ cz. történelmi tanulmánya bir nagy vonzerővel a közönségre. Jegyek rendez színházi helyárok mellett naponkint este 7 óráig László Albert könyveskereskedésében, 7 órától pedig a színházi pénztárnál kaphatók. Az előadások mindennap 8 órákor kezdődnek s

10 órákor véget érnek. Az „Uránia“-ra ismételtén felhívjuk a közönség figyelmét.

A közönség kritikája.

Minden megjegyzés nélkül adjuk ezen a közönség köréből beküldött közleményt:

Tekintetes Szerkesztő ur!

Valóban felháborodással kellett olvasnom egyik helybeli lapnak mai számában napvilágot látott ujdonságot, melyben Zola tollára emlékeztető módon állítja elénk az állatot az emberben.

Amennyire felháborító maga a gyalázatos büntény, annyira sajnálatos, sőt megdöbbentő a sajtónak utóbbi időben gyakran ismétlődő azon kinövése, hogy merő szenzáció-hajhászból tollára vesz, kiszinez elhallgatni való dolgokat és eseményeket oly módon, hogy nemcsak arczába kergeti a vért minden becsületes érzésű, tisztességesen gondolkodó embernek, de — mint a jelen esetben is — élesíti mérhetetlen fájdalomát — ama szánandó „teremtésnek és hozzátartozóinak, — kiket az állítólag megtörtént brutalitás közelebről érint.

Nem értek az ujságírás mesterségéhez; — annyit azonban tudok, hogy a sajtónak méltóságosnak, tapintatosnak és tisztességesnek kell lenni addig, hogy termékeit ne legyünk kénytelenek családuknak elől dugdosni és tudom azt is, hogy a sajtó eme ferdeségeit nemcsak én, hanem minden jóízű ujságolvasó a leghatározottabban elítéli.

Egy ujságolvasó.

Lelkészhatalmasítás.

Hivatalos helyről kértünk az alábbi soroknak közlésére: Az orthodox hitközség, hogy S t r a s s e r Salamon a nagyszombati autonom orthodox izraelita hitközség nagyhírű és jeles tudományos képzettségű főabbija, a debreczeni autonom orthodox izraelita hitközség főabbijává nagy lelkesedéssel egyhangulag megválasztott. A csinosan kiállított papi levél átnyújtására a közgyűlés által egy öttagu tisztelgő küldöttség rendeltetett ki. Örömeinkre szolgál regisztrálni, hogy ezen pap egy Somogy megyei születésű magyar honpolgár.

A Stefánia-árvaház vizsgálata.

A helybeli jótékony nőegylet Stefánia-árvaházában lévő elemi iskola vizsgálata f. hó 22-én, Szombaton d. u. 3 órákor fog megtartatni, melyre a nőegylet választmányi és rendes tagjait, valamint a szülőket és az érdeklődő közönséget ezuton hívja meg a nőegylet elnöksége.

Szent Illés öröksége.

Szent Illésnek, ki vagyon Sármádon, 20 koronát hagyok azzal, hogy segítse kedves életem párját.

Közjegyző (fölteljesi okuláréját, homlokát össze ráncolja) Szent Illésnek... mi a gutát akar ez a Tóth János Szent Illéssel?

Irnok. Megidézünk. Azzal punktum.

Közjegyző. Hát mióta küldenek a menyországra idézvényt?

Irnok. Eleget kell tennünk a törvény

rendelkezésének. Azután meg hátha élő ember? Sármádi lakos??

Közjegyző. Hát jól van. Idézzé meg.

Irnok (ir). „Néhai Tóth János hagyatéka ügyében ezennel megidézettik Szent Illés sármádi lakos s felhivatik, hogy irodámban e hó 15-én d. e. 9 órákor megjelenjen.“

A sármádi jegyző (olvassa a feati idézvényt). Szent Illés... Szent Illés...? (Irnokhoz). Ismer maga a falunkban egy Szent Illés nevű embert?

Irnok. Szent Illés...? Hisz az egy kalendáriumi szent, aki tüzes szekéren utazott a menyországra!

Jegyző. Az ám, mond valamit. Csakugyan tüzes szekéren. Emiéksem már. De hát hogy idézzük meg?

Irnok. Biz az bajos.

Jegyző. Eh! Üssük el egyszerűen a dolgot. Irja meg, hogy keresett Szent Illés Sármádon ismeretlen.

Irnok (ir). N. N. közjegyző ezennel értesítettik, hogy Tóth János hagyatéka ügyében keresett Szent Illés Sármádon ismeretlen.

Irnok (ir). „N. N. közjegyző ezennel értesítettik, hogy Tóth János hagyatéka ügyében keresett Szent Illés Sármádon ismeretlen.“

Egy hét múlva a következő hirdetmény volt olvasható a hivatalos lapban:

„Néhai Tóth János hagyatéka ügyében, ezennel megidézettik ismeretlen tartózkodásu Szent Illés, hogy jelen felhívás közzétételétől számított 3 hónapon belül alulírott közjegyzőnél annál bizonyosabban jelentkezék, vagy esetleg érdekelt igényeit fenti idő alatt bejelenteni el ne mulasztja, mert ellenesetben örökjuttaléka a többi örökösök javára fog beszámíttatni.“

N. N.

kir. közjegyző.

Szent Illés pedig, fenti idézvény dacára sem jelentkezett. A közjegyző ur dühöngött, mert ez a hagyatéka letárgyalását elnyújtotta.

Mikor azután az ügy a járásbiróság-hoz került, ekkor derült ki, hogy Tóth János a sármádi templom előtt levő szent Illés szobor gondozása alapjára hagyta a 20 koronát, — lelki segítséget várva attól felesége számára.

Öngyilkos honvéd.

A kórház utca esendjét ma reggel 9 órákor fegyverdörrenés zavarta meg. A 9. számú hazban Németh András 3. honvédegyalozredbeli ezredkürtös lovása Szabó József honvéd öngyilkosságot követett el. Az istállóban lőtte magát agyon. Szívének irányította a Mannlicher fegyvert, de a golyó célzott tévesztett, hóna alatt hatolt be s az állán jött ki. A lövés zajára egybesereglettek már holtan találták. — Az öngyilkos honvédet kiszállították a honvédkórházba. — Tettének oka ismeretlen.

Nyílt kérdés a Petőfi dalkörhöz.

E czímen egy beküldött, névaláírással is erősített panaszos levelet küldtünk, mely a Petőfi-dalkör volt kar-nagyát Fentzl Rudolf urat hazafiatlansággal vádolta. A vádat a legilletékesebb helyről, a Petőfi-dalkör választmányainak a tagjai a leghatározottabban czá-

fojták meg, mely nyilatkozatok után mi is tisztázottnak jelentettük ki a kellemetlen ügyet és a vádlott karnagyot. Ő tehát megkapta vádlóival szemben az elégtételt, mindamellett mi, mivel a vádnak helyet adtunk, készségesen nyitunk tért a megtámadott volt karnagy nyilatkozatának is és most már ezzel befejeztük az ügyet. Fentzl nyilatkozata így hangzik:

Tekintetes szerkesztő ur!

Becsés lapja e hó 11-iki számában megjelent azon közleményre, hogy én a „Petőfi Dalkör“ mult évben megtartott zászlóavatási ünnepélyén hazafiatlanul viselkedtem volna, tisztelettel tudatom, hogy a „Dalkör“ 1901. június 13-ikán megtartott választmányi ülésén az ellenem emelt vádak, mint a hogy az b. lapja 15-iki számában megjelent — tisztázta s ebből kifolyólag kinyilatkoztatom, hogy a fent közlemény illetőleg levél szerzőjének állítása alaptalan és nem egyéb, személyem ellen irányuló rossz akarattal. Teljes tisztelettel Fentzl Rudolf.

Elszámolás a cseresznye ünnepélyről.

A debreczeni jótékony nőegylet f. hó 23. délután fél 5 órakor az árvaház nagytermében ülést tart. Tárty: Elszámolás a cseresznye ünnepélyről.

A tanáregyesület karczagi közgyűlése.

A tiszántuli ev. ref. középiskolai tanáregyesület, f. évi. augusztus hó 27- és 28. napjain Karczagon tartja meg a XVIII-ik rendes közgyűlését. A gyűlésnek több fontos tárgya lesz.

Sóvágó Jánost elítélték.

Sóvágó János bűnügye tegnap késő este nyert befejezést. Délután kezdték meg a perbeszédet. Bálint Zsigmond dr. alügyész a vádhatóság képviselője hosszúságú beszédben tényekkel igazolva kimutatta a vádlott bűnösségét s kérte az esküdtszéknek, mondja ki bűnöst. Kardos Samu dr. Sóvágó védője szép, jogi érvekben bővelkedő beszédben kelt védenzeze védelmére. Szerinte a vád csak föltevésekre van alapítva s Sóvágó bűnössége nincs beigazolva. Kérte az esküdtszéknek, tekintsenek el Sóvágó rovott múltjától, ne a már halálra ítélt ember álljon előttünk, hanem a vádlott, kinek bűnössége mellett nincs bizonyíték. Kérte az esküdteket, mondják ki a nem vétkest. Este 11 órakor hozták meg a verdiktet az esküdteket. Az esküdtszék Sóvágót rablás kísérletének büntetésében bűnösnek mondta ki. A törvényszék az esküdtszék verdiktje alapján Sóvágó Jánost négy es fél évi fegyházra ítélte.

Elejgzés.

Goldstein Simon helybéli bádogos mester eljegyzte Rosenberg Salamon ur kedves leányát Szeréna kisasszonyt.

Elpáholt Kossuth gyalázó.

Aradon történt. Tegnap délután nagyobb társaság ült együtt egyik kávéházban. — A társaság egyik tagja Bremer Henrik magánhivatalnok gyalázó szavakkal illette Kossuth Lajos emléket, mire a jelenlevő vendégek közzül többen Bremernek estek és tetteleg bántalmazták. Bremerék asztala mellett

néhány katonatiszt ült, akik azonnal elhagyták a helyiséget. Bremer anyira össze-vissza verték, hogy bérkocsin kellett hazaszállítani. Mindez azonban nem volt elég, mert rövid 2 órán belül 9 lovagias ügye támadt. A felek most csak azt várják, hogy Bremer kigyógyuljon.

Affér a Fejérváry diszpolgársága miatt.

A főváros tegnapelőtti közgyűléséről, melyen báró Fejérváry Géza diszpolgársági ügyét tárgyalták, olyan tudósítás jelent meg mely szerint Kasics Péter azt mondta, hogy „Főtiszteltől kaptam egyenes felhívást, hogy ne engedjem megtörténni ezt a becsstelenséget.“ E tárgyban Mattyasovszky Mátyás és Vladar Ime honvédőrnagyok a honvédtisztikar megbízásából felkeresték Kasics Rétert és megkérdezték: mondta-e a fentebb idézett szavakat? Erre Kasics Péter a következő irasbeli nyilatkozatot adta ki:

Méltóságos Mattyasovszky Mátyás és Vladar Imre cs. és kir. kamarás és m. kir. honvédőrnagy uraknak.

Én sem tényleges, sem nyugdíjas, sem tartalékos törzs- vagy főtisztól olynemű megbízást nem kaptam, hogy akadályozzam meg azon becsstelenséget, hogy báró Fejérváry Géza m. kir. honvédelmi miniszter ur Budapest diszpolgárává választassék.

Az Esti Ujság f. é. június hó 17-iki 136. számában megjelent ilyenemű közlemény helytelen és nem felel meg a valóságnak.

Kijelentem végül, hogy az említett közgyűlésen tartott beszédem során sem a cs. és kir. közös hadsereg, sem a m. kir. honvédség tisztikara, általában katonatisztekre ezen ügyben és ezen értelemben nem hivatkoztam.

Budapesten, 1901. június 19.

K a s i c s Péter.

Véres pisztolypárbaj.

Berlinben egy antiszemita lap szerkesztője és egy nemzeti szabadelvű író Liebert tábornoknak, a kelet-afrikai német gyarmatok kormányzójának gyarmat politikája fölött éles hírlapi vitába elegyedtek s pisztolypárbajt vívtak, amelyben a nemzeti szabadelvű író súlyosan megsebesült. A golyó alkapsát roncsolta össze.

Debreczeni rövid hírek.

Tanácsülés. A városi tanács ma délelőtt rendes tanácsulást tartott, mely alkalommal csupán folyóügyek nyertek elintézését. — **Táncmulatság.** A debreczeni kereskedő ifjak dalköre a jövő hó folyamán d. u. a nagyerdőn társasjátékkal egybekötött táncmulatságot rendez. A mulatság a szabad ég alatt lesz. — **Ismét a cigányok.** A Debreczenből elszéledt cigány karaván egy része B.-Ujváros határában ütötte fel sátorát. Ezt az alkalmat rablásra, lopásra használták fel. Jenőháza pusztára látogattak el s onnan sok élelmiszert loptak el. A b.-ujvárosi csendőröknek hirt adtak. Két lovas

csendőr kiment, de a cigányok megtámadták. Az egyik csendőr támadójának karját átszurta. Ezen küzdelem után a 20 tagból álló karavánt bekisérték a csendőrök. — **Tanyatűz.** Reichmann Ármin debreczeni földbirtokos hadházi tanyáján nagy tűz volt. Leégett az istálló s a padláson levő széna és szalma készlet. A kár 2000 korona.

T Á V I R A T O K.

A képviselőház ülése.

— A „Debreczen“ eredeti távirata. —

Budapest, június 20.

A képviselőház mai ülésén folytatták a közigazgatás egyszerűsítéséről szóló törvényjavaslat tárgyalását. Pader, Kossuth Ferencz szólaltak fel. A javaslatot elfogadják, de Kossuth a büntető parancsot alkotmányos ellenesnek tartja. Horánszky és Széll felszólalásai után a törvényjavaslatot általánosságban elfogadták.

Egy gróf balesete.

— A „Debreczen“ eredeti távirata. —

Budapest, június 20.

Döblingből táviratozzák, hogy Pejacsevics gróf udvari asztalnok reggel kikocsizott. Kocsija a villamosba ütdött. A gróf kiesett a kocsiból s karját eltörte. A sérült gróft Bécsebe a kórházba szállították.

A resiczai sztrájk.

— A „Debreczen“ eredeti távirata. —

Budapest, június 20.

Resiczán a sztrájk ma reggel véget ért. A munkások követeléseit teljesítették s a 4000 munkás ma reggel már munkába állott.

Sikkasztó postatiszt.

A „Debreczen“ eredeti távirata.

Budapest, június 20.

Rohner János volt postatiszt, ki Illaván már töltött 5 évet, Zsolnay pécsi gyárostól nagyobb összeget elsikkasztott. A sikkasztót elfogták.

A becsületszegő tábornok.

— A „Debreczen“ eredeti távirata. —

Budapest, június 20.

A Rhein.-Westh. Ztg. értesülése szerint Botháné elmondta Krügernek, hogy a burok kétszer is elfogták French tábornokot; második elfogása után agyon akarták löni, — mert megszegte becsületszavát, de Kitchener közbevetette magát s French szabadonbocsátásáért elbocsátott ezer burt, a kiket az angolok Simonstownál fogtak el. Botháné azt mondta továbbá hogy férje az utolsó emberig harcolni fog; Anglia már nem bírja sokáig a háborut és kénytelen lesz mielőbb bármily áron békét kötni.

Menykő mint elektro technikus.

A kolozsvári sétatérén, a gazdasági és gépkiallítás egyik bejáratánál egy villámütött, hatalmas nyárfa van. Ezen a nyárfán megfigyelésre méltó electro technikai munkát vitt véghez a villám. Hogy az istennyila megteremti sokszor a legképtelenebb, legfurfangosabb dolgokat, ezt mindenki tudja. De hogy az elektro-technikának mechanikai részéhez is értsen, erről kevés ember szerzhetet tapasztalatot. Ez az extra művelet a következő. Valamely bodorgó menykő rácsapott a magas szürke nyár egyik délfele nyulógára. Végig szaladván azon, tenyérszerű széleszalagot hasított le a fa kergéről. Elérvén a törzset, itt egy telefon drótot talált. Mindenekelőtt a menykő gyorsan szétörte és messze dobta a porcellán szigetelőt. Azután kitépte a fából a vaskampót, és azt ugyanazon fatörzs ellenkező oldalába épen oly mélyen beverte — a milyen mélyre az a tulsó oldalon be volt verve. A telefon drótot bemélyítette a fa törzsébe. Így elvégezvén a dolgát, végig szaladt a nyárfán, s földig hasítva annak kergéből egy széles boesorsziját; eltűnt a földben. Meteorológusok és elektromossággal foglalkozók most csodájára járnak ennek a fának, mely azt mutatja, hogy a villám szabad állapotában is tud bizonyos munkát végezni.

Pöstyén

európai híru kenes iszapfürdőit a t. közönség k ü l ö n ö s f i g y e l m é b e ajánlók. Specialitása : lokális iszapfürdői egyes-estrészekre, melyek nagy jelentőséggel bírnak és a legsúlyosabb köresekben is eredményesek. Ezen iszaptag fürdők hőfoka szabályozható s így a leggyengébb szervezetűeknél is ugyanazon gyógyhatással alkalmazhatók. Pöstyén fürdő javallva van : c s u z, k ö s z v é n y, i s c h i a s, esontörések stb. eseteinél, mely bántalmaknál csodálatos eredmények értek el. Rendelkezik új és legtökéletesebb fürdőberendezésekkel, van színház, 2 zenekar, vill. világítás, penzió. Budapestről közvetlen vonattal 1/2 óra alatt. Prospectust és bővebb értesítést szívesen ad a fürdőigazgatóság.

Innét-onnét.

— Junius 20. —

(A színház fehérgalambjai.)

Nem azokról a szinpadai fehér galambokról beszélek, a kik a dévaj Nebántsvirág operetteben mimelik majd sikerült, majd kevésbé sikerült játékkal és bokorugrós fehér szoknyában a „Fehérgalambok“ zárdájának a csintalan növendékeit . . . Hisz ismerem zárdát, hol a növendékek táncmulatságán egyik-másik néne is kegyes tanezot szokott lejteni . . . Nem oly égbekiáltó bűn a táncz, hisz például az üvöltő dervisek örjöngő körtánczot járva hódolnak Allah és az ő választott prófétája Mohamed előtt.

Valóságos fehérgalambokról beszélek. Fehér a szárnyuk, piros a csőrük és ragyog az ártatlan szemük. Egy pár fehér galambocska ez . . . Ott raktak fészket valahol a színház valamelyik szobordíszének a háta mögött. Napalkonyatkor ott láttam a kedves fehér galambpárt. A jó öreg Kölesöy szobrának a lábához szállottak, begyeesen igazgatták fehér tollukat. Majd enyelegve simultak egymáshoz. Közbe turbékoltak is. Kecses szép fejcsékéjét ide s oda forgatta a nőstény. A letünő napsugár aranyos fényt borított az élettelen szoborra s a kecsesfehér

galambpárra. És mintha a szobor arcán derült volna fel az a néhány reszketős napsugár azon üzenetre, melyet a fehérgalambok a költészet virágos ligetéből hozhattak a köemléknek.

(Csikóbőrös kulacs és brassói kulacs.)

Mióta Csokonaink feledhetetlen verszetében megénekelte a debreczeni csikóbőrös kulacsot, felette kevélykedünk a kuaicsuunkkal, sőt különös kedves butfelejtető pajtásunk is, ha kityeg-kotyog benne az érmelékü nedü. Már pedig a csikóbőrös kulacson kívül más kulacsok is léteznek, melyek zamatatos magyar borral töltve ugyszintazonkép képesek a gondot oszlatni. Ilyen varázskulacs a brassói kulacs. székelymesterek remeke, melyből mutatvány példányt láthatunk az Eke debreczeni kiállításában. Becsületes kulacs ez. Virágok díszítik a potrohos dongáját, mely mintegy hat liter bort fogad a kebelébe. Szoba dísznek is csinos alkotás és a midőn nyakig van illatos, aranyárga erdélyi borral, a góbé bizonyosan nem cserélné be egy üres debreczeni csikóbőrös kulacsért. Mert a kulacs is olyan, mint az ember, nem a külső, de a belső tartalom adja meg az értékét.

(Az idők jele.)

A Bacsikai Hirlapból olvasom, hogy Bodrics primásékat, az aranyos Szabadka, a bunyó főváros, legkedveltebb cigánybandáját kivitték Odesszába, az orosz arisztokrácia tengeri fürdőjébe. A változott idők szomorú jele ez is, hogy még a mulatós kedvről országszerte nevezetes bacsikai fővárosból is külföldre men muzsikálni a cigány.

nemes Portörő Kelemen.

Intendatura vagy szinidirektorság?

— A szinügyi bizottság ülése. —

A szinügyi bizottság tegnap délután foglalkozott a debreczeni színház jövő sorsával. Elvileg a mellett foglalt állást a többség, hogy az intendaturát vissza kell állítani. Bakonyi Samu bizottsági tag, ki az intendaturától reméli, hogy a debreczeni szinpad újból kulturmissziót teljesítő oltárra emelkedik, gyönyörű beszédet mondott az intendatura felállításá mellett. Ezen beszédet az ügy iránti szeretet jellemzi és meggyőzőek voltak az érvei, noha szerintünk erélyes szinügyi bizottság mellett, — mely nem bábja a direktornak, mely ellenőrzési kötelezettségét szembehúnyás nélkül teljesíti, a magánvallalkozó műsora is rendszabályozható, a szinpadról pedig kispörhető az az idegen szemét, amely hovatóvább minden nemes erkölcsöt, izlést, nemzeti szellemet szennyel temet be a magyar szinpadokon.

Nehéz feladat volna az, melyet az intendansra róna kötelezettsége,ugyanis visszavezetni a tévelyedett, megrontott izlésű és igényű közönséget a tiszta művészet azon szép ligetébe, a melynek mi is barátjai, hódolói vagyunk B a k o n y i S a m u v a l és lelkes társaival együtt, de mi kötve hisszük, hogy e feladatnak oly tökéletesen megfelelne az intendatura. milyen tökéletesnek és rózsaszínűnek ez az intézmény ma látszik, de mely a valóságban többször bizonyult czopfiszagu, vaskalapos intézménynek. Véleményünk azért az, hogy kétszer is meggondolandó mielőtt itt az utolsó szót kimon-

daná Debreczen város, mely idáig is nagy áldozatokat hoz a színháza fenntartásáért, mely áldozatoknak az esetleges szaporítását mi nem helyeselhetjük akkor, midőn egyéb közszükségleteinkre mindig fogytán a pénz. Már pedig ki biztosíthat minket arról, hogy az intendatura mellett nem emelkednek-e még inkább terheink, az intendatura képes lesz-e oly reformokat behozni, melyek a hozzáfűzött reményeknek megfelelnek és biztos alapra helyezik a színház művelődési és erkölcsi alapját? Hisz egy a köteletségét és jogait szigorúan, kitaróan és kitérések nélkül teljesítő szinügyi bizottság is sokat, talán a kívánalmak szerint is eleget tehet a bajok orvoslására.

Mi nagyrabecsüljük Bakonyi Samu szinügyi bizottsági tagnak és elvtársainak az ügyiránti szeretettől áthatatott és az intendatura felállításá mellett nyilvánított vélekedését, mindamellett aggályainkat nem fojthatjuk vissza akkor, mikor ilyen megfontolandó és esetleg Debreczennek a terheit újabb — mellőzhető — terhekké szaporító lépésről van szó. Azomban a háromtagu bizottság (dr. Bakonyi Samu, Márk Endre, Aczél Géza a tagjai) kiküldését helyeseljük, mert ha e bizottság az intendatura visszaállítását célzó törekvéseket a szükséges adatokkal megvilágítja, a remélhető anyagi és szellemi javulás esélyeit, a hivatott vezetés biztositékait kimutatja, ekkor mindnyájan a hangulatok hatásán kívül foglalhatunk a kérdés mellett vagy ellene állást addig mi is függőben tartjuk az utolsó szavunkat.

Egyébként a bizottság, melyen Simonffy polgármester elnököl, Komlóssy Dezső, Szentkirályi Tivadar, dr. Bakonyi Samu, Olah Károly, Nemes Kálmán, Komlóssy Arthur, Márk Endre, Aczél Géza, Lengyel Imre tagok jelenlétében letárgyalta a 33 szakaszból álló szerződés feltételeit. Lényeges módosítás, hogy a város a szerződést benem tartó igazgatónak időközben is felmondhat, de a direktor három évre van kötelezve. A tanács a pályázatot az új feltételek szerint még e hónapban kifogja írni.

Ifjabb Móríc Pál.

IRODALOM.

Egy új debreczeni könyv.

Járosv Lajosnak, a katonai élet eleven, ötletes tollú írójának megjelent a „Trefás tárczák a katonai életből“ című kötete. A 12 nyvi kötet csinos, díszes kiállítása a városi könyvnyomdát dicséri. A kötetben 16 eleven, pezsgő humoru katonai történetet foglalt össze a tapasztalt és ügyes tollú író, ki szeretettel és hivatottan foglalkozik a katonai élet kulisszák mögötti, kedélyesebb világával. A kötet ismertetésére még visszatérünk. A kötet ára 2 korona. Megrendelhető a szerzőnél, Járosv Lajosnál a Fűvészkeret-utca 7. szám alatt.

CSARNOK.

Vitkó honvéd tüzemester kalandjai. *)

Írta : ifjabb Móríc Pál. 1.

(A 3 napos honvéd tüzér tüzkeresztelője.)

Még a tüzér lovak közül is került olyan, amelyik megfagyott, oly nagy hideg tél volt, mikor Csallóközben Gutánál harc-

*) Mutatvány a szerzőnek, „1848-49-diki csatortörténetek“ könyvéből, melyet öreg honvédek elbeszélései után írt és mely könyv Vass József bpesti könyvkereskedőnél kapható.

ra fejlődött a 10 dik honvéd lovas tüzéreg. A czudar 48-49-iki tél jeges kéreggel borította be a csallóközi szép tájat. Befagyott a folyó, a számos tavak, hol boldogabb időkben kohás szerkezetű puskájával vadludakra, farkasra leelkedett s lövöldözött a csallóközi nemes birtokos. Most másféle fegyverekkel, másféle vadakra vadásztak itt. Dörgött az ágyu. Nyarasdot tartotta megszállva az osztrák sereg. Jaj de fáztak a honvéd tüzér gyerekek. Olyan hideg volt, De kimelegedtek az ágyutűzben később. Sikerült a honvédek támadása. Retirálni kezdett a német. Már azt hitték, hogy majd mindig csak retirál. Azért nyomultak előre. A honvéd tábornok előre parancsolta a 6 ágyut is. Sebtiben felmozdonyoztak tehát. Aztán vágtaiban előre. Ámde nagyon előre találtak nyomulni. Csak akkor vették észre, hogy közei előttük az osztrákok sánca, a melyről a honvédtábornoknak nem is volt tudomása. Az osztrák ágyuk csakugyokádták a biztos sánctól a gyilkos tüzet, mint a tüzokádó hegy halálos torka, amikor megnyílik.

Annál az ágyunál, a melynél Vitkó Antal közhonvédtüzér teljesítette a szolgálatot, különösen nagyon pusztított az osztrák. Ők még a többi tüzérnél is előbbre szaladtak. Három lovat vesztettek el, csak egy lovuk maradt, meg egy furvizerük. Az ágyu mellett pedig ketten maradtak életben, egy öreg tüzemester, meg Vitkó Antal az 5-ik számú tüzér. A 4 dik számot épp mellőle lötték le a mozdonyról, de mit akkor észre sem vett. Az egy ágyuval a kellő közepére jutottak a bajnak, mert a többi ágyuval még idejekorán visszafordultak a parancsnokok.

Az osztrák egyre lötte őket. Mit tehettek mást? Vitkó Antal elvágta az egy megmaradt ágyu ló istrángját. Lemozdonyoztak. De az öreg cseh tüzemester, aki már olyan öreg volt, hogy még a lājpczigi csatában is oda hadakozott, megijedt most. Káromkodott a nagy kövér, rezes orru öreg csehtüzér és siket is volt az öreg. És mikor jobbról balról lötték őket, csak kapkodott az öreg, Vitkó tüzér, a fiatal ujjonez, hiába biztatta, hogy célozzon, hogy löjjenek a németre már ők is. Az öreg cseh rá se ügyelt. Azt mondta, inkább kérjenek parodont, mert innét már ugyse menekülhetnek az ágyuval. Hát legalább az életüket menték. Eközben jobbról-balról, előlről-hátulról, mindenfelől bűgött, süvített a golyó, mert más pontról azért a honvédek is erősen ostromolták az osztrákok hadállását.

A vén cseh tüzemester, aki már nagy Napoleon ellen a lājpczigi csatában is oda hadakozott, már kereste a kendőjét, hogy feltűzi a kegyelemkérés gyáva jelvényét. Ámde nem oda Buda! Vitkó tüzér rávette magát az öreg esehre. Földre tiporta és a kardda! is szurkálta az öreget, hogy oktassa legalább őt! miképp kell az ágyukkal banni. Mert 28 lövésük még mindig volt az ágyuhoz.

Az öreg cseh a csöbörből vödörbe esett. Látta, ha nem enged, megöli a fiatal tüzér ujjonez. Azért reászánta magát. Megmutatta, miképp kell a gránátot betenni az ágyuba. De már az öreg cseh is meg volt sebesülve. Vitkó tüzér ekképp az öreg oktatása szerint „fertig” csinálta az ágyut. Nosza el is süti már. De hiába keresi a gyújtó kanóczot, nincs sehol. Végig tekintett a csatamezőn. Amarrébb a véres holttest. Még arrébb az elszakított kéz, véres kéz, mely szíjjal van hozzákapcsolva a kanóczhoz. A halott kéz még mindig szorongatta a kanóczot. Csak nehezen huzta ki a csonka, fa-

gyos kezéből. A 4-es számú tüzérpajtás keze volt ez. Majd meg a prandli táskát vette el a tüzemestertől. Kétszer is odatette a prandlit a gyújtó lyuk felé. Még sem sült el az ágyu. Csodálkozott Vitkó tüzér. Gondolta, az öreg tüzemester álnoksága játszik itt közbe. Aztán ráförmedt az öreg esehre:

— Hát miért nem sült el az ágyu, te kutya?

— Mert bizonyosan nem szurtad be jól a prandlit a löporszer zsákba, mondá az öreg lājpczigi tüzér.

Erre biz nem jött reá Vitkó tüzér, de a hogy megeselekedte és beszúrta a gyulyukba a prandlit, alig ért a kanóczozal hozzá, mindjárt besült az ágyu. Villámlott az érez torka. Reszketett a honvédtüzér dörgő szavától még a föld is, de hát még az ellenség szive. Az első lövés az osztrák sánctól mindjárt összetört egy ágyut.

Azonban Vitkó Antal, az öreg honvédtüzér, a honvéd ezüstvitézsi érdemjellel kitüntetett tüzemester, ma úgy mondja, hogy ő az ágyut akkor csupán töltötte, sütötte, de bizonyosan az Úr Isten igazította lövéseit, mert még akkor mindössze három napos honvédtüzér volt. És tüzérkedésének ez volt az első tüzkeresztelője. (Folyt. köv.)

Pályázati hirdetés.

A debreczeni autonóm orthodox izr. hitközség által felállítandó f. é. szept. 1-én megnyitandó 4 oszt. elemi népiskolánál egy **okleveles tanítói és egy okleveles tanítónői állás** betöltendő.

A tanítói állás évi 800 kor. törzsfizetés és 400 kor. lakbér illetményvel, a tanítónői pedig évi 800 kor. törzsfizetés és 200 kor. lakbér illetményvel van összekötve. A szokásos próbaév eltelté után a tanítónő lakbér illetménye évi 400 koronára felemeltetik és véglegesítettik.

Izraelita vallásu, a magyar és német nyelvet író pályázók — képesítő oklevéllel és életkorukat, családi állapotukat, eddigi szolgálataikat és jó vallás erkölcsös magaviseletüket igazolt iratokkal felszerelt pályázati kérvényeiket alulírott iskolaszékhez ezimezve, legkésőbb **f. é. július 31-ig nyújtsák be.**

Debreczen, 1901. jun. 19.

A debreczeni aut. orth. izr. hitközségi iskolaszék.

Csödtömeg eladási hirdetmény.

Vb. Goldstein M. debreczeni kézműáru nagykereskedő cég csödt ügyében közhirre teszem, hogy nevezett csöd ideiglenes választmánya a csödtömeghez tartozó és a csödleltárban 150—2384 tételszám alatt felvett 32068 k. 39 f. beszerzési áru és 18006 k. 34 f. becsült kézműáru cikkek, továbbá a csödleltárban 2385—2403 tétel szám alatt felvett 4977 k. 20 f. beszerzési áru és 1582 koronára becsült összes bolti berendezések és felszerelések egy tömegben zárt ajánlati verseny útján értékesítését határozta el.

A csödválasztmány ezen határozata folytán felhívom mindazokat, akik ezen árukra és berendezésekre igényt tartanak, hogy lepecsételt borítékban tett ajánlataikat az alant meghatározott bánatpénzzel együtt alulírott tömeggondnoknál legkésőbb **f. é. jun. hó 28-ik napjának d. u. 4 órájáig** annál is inkább adják be, mert az ezen idő után érkező ajánlatok figyelembe vételni nem fognak.

Az ajánlati feltételek a következők:

1. Ajánlattevők tartoznak az ajánlattal egyidejűleg a becsérték 10%-át vagyis 1958 k. 83 f. készpénzben bánatpénzzel letenni és ezen feltételek egy példányát sajátkezűleg aláírni.

2. Az ajánlat az ajánlattevőt a benyújtás időpontjától kezdve feltétlenül kötelezi, a csödtömegre nézve azonban csak az állandó választmány által történt elfogadás esetében válik kötelezővé.

3. A választmány a beérkezett ajánlatok tekintetében a f. é. jun. hó 28-ik napjának d. u. 4 óráját követő legelső ülésében fog határozni és fentartja magának azt a jogot, hogy az ajánlat el. vagy el nem fogadására nézve az ajánlati összeg nagyságára tekintet nélkül legjobb belátása szerint szabadon határozzon.

4. Vevő tartozik a vételárát a választmány határozatától, illetve annak posta útján való közlésétől számított 8 nap alatt készpénzben kifizetni s egyidejűleg a megvett ingókat a tömeggondnoktól átvenni. A bánatpénz a vételárba beszámítható.

5. A mennyiben a vevő a vételárt ezen idő alatt ki nem fizetné, vagy az áruraktárt ugyanezen idő alatt át nem venné, letett bánatpénzét elveszti és a választmány jogosítva lesz az eladott ingók értékesítése tekintetében vevő kárára és veszélyére szabadon intézkedni a nélkül, hogy az újabb eladás folytán elért nagyobb árhoz vagy ezen nagyobb ár folytán bánatpénzének visszatérítéséhez bármely igényt tarthatna.

6. Az áruraktár és bolti berendezés ugyiszintén a csödleltár naponta irodánkban az irodai órák alatt közbenjöttömmel megtekinthetők.

Kelt Debreczenben, 1901. jun. hó 12-én.

Dr. Weisz József

ügyvéd, mint a vb. Goldstein M. kézműáru nagykereskedő cég csödtömeggondnoka.

Huzás már kedden!

Huzás visszavonhatlanul

1901. **Június 25^{én.}**

Főnyeremény
30.000 korona értékű

Concordia sorsjegyek
á 1 korona

ajánlja:

Szentkirályi Tivadar, dohánytőzsde.
Mendelovits Lajos

DEBRECZEN.

APRÓ HIRDETÉSEK.

10 szóig 40 fillér, azontul minden szó 2 fillér. A legkisebb hirdetés 40 fillér. Vastag betűkből szedett minden szó 4 fillér.

Szép bajusz nyerhető rövid időn a híres „Hajduságpedrő” használata által. Egy doboz 40 fillér. Kapható Debreczenben **Toth Béla** gyógyszerárban, valamint a készítő **Grósz Nagy Ferencz** gyógyszerésznél H.-Szoboszlón.

Ebesi ártézi víz a legjobb legégszegesebb üdítő ital. Kapható minden fűszerüzletben, kávéházak és vendéglőkben. Főraktár: Piacz-u. 7. sz.

Nagy Block naptárak,

rendkívül praktikusak 1901. évre 40 krért kaphatók kiadóhivatalunkban.

Női biczikli eladó. Bővebb értesítés László Albert könyvkereskedésében,

Szőlőkert jókarban jó lakóházzal eladó. Cím a kiadóhivatalban.

Nestlé-féle gyermekliszt

legkitünőbb tápszer

kis gyermekeknek

Egy doboz 1 k.

80 fillér. Próbadohoz 1 k.

Nem szükséges tej hozzáadása.

Elválasztás esetén ezen régi kipróbált, 30 év óta bevezetett tápszer a legkitünőbb szoptató gyermeknek.

Diarrhie és hányás kizárva.

faltalmazza a legkitünőbb **Alpust tejet.**

Évi gyártmány **35 millió doboz**, napontai tej szükséglet **132.000 liter.**

Nestlé-féle condem tej cukorral 1 doboz 1 kor. Ugyanaz cukor nélkül „Viking” ujdonság 1 doboz 1 kor.

Központi szétküldés: **F. Berlyak**

Bécs 1. Naglorgasse 1.

Elárusítás minden gyógyszerárban és droguériában.

ELŐPATAK

gyógyfürdőn,

melynek több kiállításon kitüntetett gyógyvize Európa legjelesebb bálneologusai által a világ legelső égvényes, vasas savanyuvizének jelentetett ki:

az évad május hó 15-étől szeptember hó végéig tart.

Ez ásványvizek különösen a következő betegségekben bizonyultak be biztos hatásuaknak: a gyomor és belek idült hurutjainál, gyomorégés s a tulságos nyálka és savképződéssel járó emésztési zavarokban, gyomor és bélzabában, altesti vérbőségben, vérpangásban, aranyérben, rásttkór és kedélykórban, idegbajokban, máj- és lépdeganatokban, az epe kivezető csöveinek hurutos bántalmaiban, sárgaságban, epekövekben, fejlődési sápkórban s az ezen alapuló hőszám zavarokban és különösen vérszegénységi állapotokban, a vesék és húgyhólyag hurutos bántalmaiban, kezdődő húgy- és fővénykő lerakódás, s húgykőképződéseknél, a méh idült tömölüléseinek, dagainál, fehér folyásban, a nemi részek gyengeségeiben, angol kórban, köszvény- és csuszabajokban.

Az ásványvíz használataival kapcsolatosan ujonnan berendezett **meleg- és hideg ásványvíz fürdők, hidegvízgyógymód, massage** áll az azt igénylők rendelkezésére.

Van orvos gyógytár, távirida, posta, 600 szoba áll a közönség rendelkezésére napi ár 1 k. 60 f.-tól feljebb, szobák árai május 15-étől július 1-éig és augusztus 15-étől szeptember 15-ig 30 o/o-al olcsóbbak. Van 5 vendéglő, melyekben nagyon jutányosan étkezhetni.

Szórakozásul vannak parkok, erdei fenyves sétányok, olvasó, zongora- és társalgó termek, Lawn-tennis, tornaszat, csolnakázó tó, színház, hangversenyek, bálók s kirándulások; ugyszintén egy elsőrendű cigányzenekar.

Vagyontalan betegek hatósági ajánlat mellett ingyen lakásban és gyógydíjmentességben részesülnek.

A bármely irányból jövő gyógyvendégek a földvári vasut állomáson szállanak ki, honnan az 1 óra távolra eső Előpatakra magán- és társas kocsik szállítják a gyógyvendégeket.

Minden megkeresésre utasítást és felvilágosítást készséggel ad Előpatak, 1901. év május hó.

A fürdőigazgatóság.

XXII. Magyar kir. jótékonycélú államsorsjáték

Főnyeremény 150.000 korona.

Az összes nyeremények összege 365.000 korona.

Huzás már e hónap 28 án.

Az ezen sorsjáték után remélhető tiszta jövedelem Ő császári és apostoli királyi Felsege f. é. május 1-én Gödöllőn kelt legfelsőbb elhatározása folytán akként fog felosztani, hogy 1. a vagyontalan állami tisztviselők özvegyei és árvái segélyezésére szánt alap, 2. a bpesti 8 ker. általános jótékonyági egyesület [Bpest Baross-u. 67 sz.], 3. a Nyitra és vidéki szegénysegélyező keresztény nőegylet, 4. a pozsonyi Stefánia árvaház, 5. az általános [bpesti] egyetemi segélyegylet, 6. a katolikus munkásnőket védő egyesület, 7. a bpesti tanítók segélyegylete, 8. a Szent Vitus-ról nevezett horvát vakok intézete, 9. a bpesti önkéntes mentőegylet, 10. a bpesti Fröbel nőegylet egy-egy tized részében reszesítsenek.

Egy sorsjegy ára 4 koronával van megállapítva.

Sorsjegyek kaphatók a m. kir. lottójövedéki igazgatóságnál Budapesten, valamennyi posta, adó, vám és sóhivatalnál, vasuti állomásokon s a legtöbb dohánytőzsdében és váltóüzletben.

Budapesten 1901- évi május hó 28-án.

A m. kir. lottójövedéki igazgatóság.